

НАЦИОНАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

**за реализацију Стратегије развоја стручног
образовања у Републици Србији**

за период 2007-2015. године

Националним акционим планом за реализацију Стратегије развоја стручног образовања у Републици Србији (усвојена одлуком Владе од 28. децембра 2006. године) утврђују се мере и активности које ће се остваривати у два периода:

- ⇒ Од 2007. до 2009. године као период краткорочних мера и активности и
- ⇒ Од 2010. до 2015 као период средњорочних и дугорочних мера и активности, које су у овом документу дате у форми пројектованих и процењених мера и активности.

Национални акциони план (у даљем тексту Акциони план) дефинише основне мере и активности које треба да омогуће реализацију Стратегије развоја стручног образовања у Републици Србији за период 2007 - 2015. године. Акциони план треба да омогући остваривање кључних препорука датих у овој стратегији.

Акциони план је усаглашен и директно повезан са мерама и активностима које доноси посебан акциони план за реализацију Стратегије за образовање одраслих (усвојена на седници Владе 28. децембра 2006. године). Како су ове две стратегије узрочно-последично повезане и директно се наслањају једна на другу, то овај Акциони план садржи одређене мере и активности које се односе и на област образовања одраслих.

У садржај Акционог плана укључене су и мере и активности које се односе на развој стручног образовања а налазе се у акционим плановима за реализацију других стратегија које је Влада Републике Србије усвојила. То су пре свега два кључна акциона плана:

- ⇒ Национални акциони план запошљавања за период 2006-2008. године;
- ⇒ Акциони план Националне стратегије привредног развоја Србије 2006- 2012. године;

Први део Акционог плана обухвата мере и активности које треба да се реализују у периоду од 2007. године до 2009. године и састоји се од седам поглавља и једног прилога:

- ⇒ **Прво поглавље** доноси основне препоруке и предлоге мера за даљи развој социјалног партнерства у стручном образовању у Србији. У овом поглављу представљен је и концепт даљег институционалног развоја у стручном образовању који треба да омогући реализацију интерсекторског приступа даљем развоју стручног образовања у Републици Србији.
- ⇒ **Друго поглавље** поставља структуру и правце развоја Националног оквира квалификација у Србији.
- ⇒ **Треће поглавље** посвећено је даљем развоју наставних програма у стручном образовању у Србији. На основу резултата и искустава досадашње реформе стручног образовања предлаже се сет мера и активности даљег развоја наставних програма заснованих на исходима учења и компетенцијама.
- ⇒ **Четврто поглавље** посвећено је стручном усавршавању наставника, сарадника и инструктора у стручном образовању и обухвата мере и активности неопходне за даље усавршавање овог система.
- ⇒ **Пето поглавље** посвећено је успостављању и развоју система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању у Републици Србији.
- ⇒ **Шесто поглавље** отвара и предлаже сет мера и активности развоја предузетништва у стручном образовању у Републици Србији.

- ⇒ **Седмо поглавље** доноси пројекцију финансирања основних реформских активности до 2010. године за област стручног образовања. Подаци дати у овом поглављу пројектују на одређеном узорку висину потребних средстава за реализацију основних реформских активности. На основу ових података могу се предвидети потребна средства за реализацију сваке од активности.
- ⇒ **Прилог 1-** Мере и активности за спровођење Стратегије развоја стручног образовања у Републици Србији - табеларни приказ.

Други део Акционог плана садржи пројекције средњорочних и дугорочних мера и активности за реализацију Стратегије развоја стручног образовања у Републици Србији и односи се на период од 2010. године до 2015. године.

Акциони план дефинише и групише основне мере и активности које омогућавају реализацију Стратегије. На основу ових понуђених активности неопходно је да се за сваку годину, почевши од 2007. године, припрема оперативни акциони план који разрађује све потребне кораке, услове, средства, рокове, извођаче и носиоце за сваку од предложених мера и активности.

Увод

Концепт даљег стратешког развоја стручног образовања

Процес модернизације и усавршавања система образовања и васпитања у Србији, који је започео 2001. године има основне правце ка побољшању квалитета, трансформацији система управљања и система финансирања образовања, укључивања интересних група и социјалних партнера, како би се обезбедио ефикасан трансфер знања али и стицање вештина код свих учесника у образовном процесу и пуно уважавање етничких, културних и лингвистичких различитости. Основни циљеви процеса реформисања система образовања обухватили су осавремењавање система образовања ради: његовог што ефикаснијег доприноса економском опоравку земље; подршке развоју демократије у земљи и подршке будућој европској интеграцији земље.

Уважавајући основне реформске принципе образовања у Србији и принципе развоја образовања у Европи за 2010 годину даљи процес модернизације и осавремењавања стручног образовања Србији треба да обухвати *његово позиционирање међу факторе техничко-технолошког, социјално-економског и индивидуалног развоја*. У исто време даљи развој стручног образовања и саобраћавање укупног образовног система друштвеним и индивидуалним потребама и могућностима треба да прати и усклађује се и са следећим циљевима развоја образовања у Европи до 2010:

1. Повећање квалитета образовања и оспособљавања а у складу са новим захтевима друштва заснованог на знању и модернизација наставног процеса и процеса учења;
2. Обезбеђивање лакше доступности системима образовања и оспособљавања свима у складу са принципима доживотног учења, бржег запошљавања, развоја каријере и активног грађанства, једнаких шанси и друштвене кохезије;
3. Отварање образовања и оспособљавања према широком свету у светлу бржег повезивања рада и друштва и одговора на изазове који настају у процесу глобализације.

Национална стратегија привредног развоја Србије 2006- 2012. године дефинисала је да ће се будући развој Србије заснивати на знању као основном капиталу. "Привреда Републике Србије је у интензивној транзицији. При томе у целини има веома низак и неефикасан иновациони потенцијал што посебно условљава и тражи даљи развој заснован на знању. Технолошки развој оствариван је, пре свега, куповином страних технологија и опреме. Научна и развојна истраживања у Републици Србији, која се врше у постојећим научним и развојним институцијама и на универзитетима, а које превасходно финансира држава нису у највећем обиму генератор знања које може бити озбиљан фактор развоја нове – глобално конкурентне привредне производње.

Према реално процењеном стању у глобалном развојном техничко-технолошком, производном и систему услуга, као и у сопственом научно-истраживачком и иновационом потенцијалу, конкретне циљеве развоја засноване на знању и иновацијама, треба усмерити на:

-развој, утемељен на реалним предностима, преко валоризације природног и људског потенцијала;

-иновативну технолошку ревитализацију финалне производње и посебно специјалне производње високотехнолошког репроматеријала - материјалних инпута (конструкционалних и функционалних компоненти, склопова, делова, система, хемијских и биохемијских материјала), као и производњу и прераду хране;

-развој и пројектовање конкурентне производње са потпуном интеграцијом најсавременијих технолошких решења за минимизацију загађења;
-организациону, технолошку и културолошку иновацији услужне делатности."¹

Полазећи од резултата и искустава досадашњег процеса реформи стручног образовања **даљи кључни правци деловања и развоја стручног образовања треба да обухвате:**

- Законодавно усавршавање, регулисање и усклађивање (законска и подзаконска акта) сфере стручног образовања. У том смислу неопходно је успоставити заједнички рад и активност Министарства просвете и спорта, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и осталих кључних социјалних партнера у области регулисања свих кључних питања развоја стручног образовања;
- Наставак даље модернизација и усавршавања стручног образовања утемељеног на концепту доживотног учења и уз уважавање принципа партнерства, доступности, отворености, децентрализације и програмске разноврсности као основних принципа развоја стручног образовања;
- Даљи институционални развој у области стручног образовања а полазећи од интересекторског приступа који промовишу и директно заступа Стратегија развоја стручног образовања. То значи обезбеђивање потребних предуслова за развој институционалног, програмског и организационог плурализма у реализацији стручног образовања и посебно повезивање формалног и неформалног стручног образовања.
- Развијање система обезбеђивања и вредновања квалитета у систему стручног образовања.
- Развијање система стандарда којима се обезбеђује постизање квалитета, ефикасности и ефективности система стручног образовања и образовања одраслих.
- Развијање посебне политике и приступа младима посебно у сфери њиховог образовања, запошљавања и професионалног развоја и напредовања.
- Обезбеђивање реформе система стручног образовања деце и младих са посебним потребама.
- Обезбеђивање даљег развоја стручног образовања припадника националних мањина.
- Модернизација послесредњег стручног образовања и његово повезивање са развојем високог образовања у Србији, а у складу са принципима развоја високог образовања у оквирима Европске Уније и Болоњског процеса.

Полазећи од ових кључних праваца развоја стручног образовања конкретне мере и активности **даље реформе стручног образовања у Републици Србији обухватају:**

- усавршавање структуре и система стручног образовања како би се обезбедио флексибилан и хоризонтално и вертикално мобилан систем стручног образовања. То значи и увођење нових организационих модела и нових програма заснованих на исходима учења и компетенцијама а у договору са социјалним партнерима и интересним групама;
- даљи институционални развој у области стручног образовања и образовања одраслих;
- даље усавршавање и иновирање модуларног модела образовних програма заснованих на исходима учења и компетенцијама;
- развој задовољавајуће равнотеже између општег и стручног образовања, теоријског и практичног образовања²;

¹ Национална стратегија привредног развоја Србије 2006- 2012. године, стр 80-81;

² Могући модели односа између општег и стручног образовања предложени су у огледним програмима средњег стручног образовања

- развој система стандарда који се односе на установе, наставнике и образовне програме;
- развој националног оквира и система квалификација и стандарда стручног образовања и обуке;
- даље осавремењавање - садржаја, организације и метода наставног процеса, рада наставника и школа у целини;
- редефинисање облика, начина и садржаја професионалне праксе у предузећима/привредним друштвима, а на основама уговора о партнерству и сарадњи између школа и социјално-економских партнера. модернизација и развој професионалне праксе и практичне наставе како у средњим школама и образовним институцијама, тако и у предузећима/привредним друштвима;
- редефинисање подручја рада, образовних профила и дефинисање занимања, како би одговарали потребама нове економске реалности и принципима одрживог развоја;
- развој система акредитације и сертификације који обухвата:
 - образовне установе и организације за обуку;
 - програме, који треба да обезбеде уравнотежен однос знања и вештина и стичу се у неформалном образовању ;
 - начине признавања у систему сертификације;
- рационализација мреже средњих стручних школа у складу са потребама привреде, тржишта рада, локалних заједница, захтевима који произлазе из праваца друштвеног и економског развоја и политике запошљавања, као и у складу са жељама и могућностима ученика. Промена постојеће уписне политике а у складу са потребама тржишта рада, жељама и интересима појединаца и друштва;
- повећање капацитета трогодишњих стручних школа као директан одговор на потребе привреде;
- институционализовање трајног и активног социјалног дијалога у сферама развоја стручног образовања и запошљавања;
- обезбеђивање квалитета стручног образовања што подразумева стално праћење и евалуацију резултата како ученика и наставника, тако и школа, односно институција за образовање у целини;
- развој транспарентног, функционалног и правичног система оцењивања и вредновања ученичких постигнућа;
- стварање услова за континуирано стручно усавршавање наставника и укупан професионални развој наставника (нова улога наставника, њихов стални развој и усавршавање), увођење нових метода наставног рада (групни рад, интерактивно учење, пројектни рад, решавање проблема итд),
- иновирање опреме и наставног материјала;
- осамостаљивање и јачање права и одговорности стручних школа у новим условима, повезивање са локалном самоуправом, потребама локалне привреде, тражење нових начина финансирања;
- усавршавање директора и њихове обуке за нове услове рада;
- успостављање и развој система менаџмента у стручном образовању.

На основу ових конкретних мера и активности даље реформе стручног образовања који је дефинисала Стратегија развоја стручног образовања припремљен и је Акциони план који следи.

ПРВИ ДЕО
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ПЕРИОД ОД 2007.
ГОДИНЕ ДО 2009. ГОДИНЕ (укључујући и 2009.
годину)

Прво поглавље

Социјално партнерство и стручно образовање

Садашњи систем стручног образовања у Србији је конципиран у складу са планском економијом и остварује се превасходно у стручној школи. У том контексту развој социјалног партнерства у стручном образовању данас има неколико основних препрека. То су:

- Законом није утврђена улога и одговорност социјалних партнера у погледу садржаја програма образовања и ниво професионалних квалификација;
- Не постоји структура која би осигурала заједнички систем иницијалног стручног образовања, даљег школовања и преквалификација;
- Проблеми који су проузроковани недовољним развојем мреже институција које пружају подршку (методичких центара, консултантских институција);
- Неразвијени механизми акредитације и сертификације у области стручног образовања и образовања одраслих;
- Недовољна улагања у иновирање стручног образовања.

Међутим, стручно образовање је веома важна област за послодавце, за удружења и привредне коморе, те је стога неопходно усагласити различите интересе у оквиру социјалног дијалога, како за сферу формалног стручног образовања тако и за укупно подручје неформалног образовања и образовања одраслих.

Главни допринос послодаваца у области развоја стручног образовања огледа се у њиховом равноправном учешћу у: конципирању укупног развоја стручног образовања, стратешком планирању занатског образовања, дефинисању стандарда занимања, стандарда реализације праксе, учешћу у завршним испитима, стручној матури, припреми и изради наставних програма; предлагању програма обука; итд. Да би свој допринос потпуно реализовали социјални партнери треба, без обзира на формалне уговоре и дефинисану сарадњу, и да преузму одређену одговорност за осигуравање доступности и једнакости, успостављању праћења и усаглашавања механизма социјалног дијалога и обезбеђивању техничке (финансијске, административне, менаџерске итд.) подршке у области стручног образовања. То захтева остваривање неколико кључних предуслова:

- Успоставити системско регулисање сарадње и повезивања стручног образовања са свим социјалним партнерима и интересним групама (послодавацима, синдикатима, привредном комором, стручним друштвима, државним институцијама и владиним телима);
- Успоставити системске механизме за даљи развој стручног образовања на националном нивоу и обезбедити даљи институционални развој у сфери успостављања и развој социјалног партнерства у стручном образовању и образовању одраслих - оснивање националног Савета за стручно образовање и образовање одраслих и Агенција за стручно образовање и образовање одраслих;
- Успоставити заједничку одговорност социјалних партнера (државе, послодаваца, синдиката и коморе) за имплементацију, програмирање и остваривање стручног образовања;
- Обезбедити утицај захтева са тржишта рада на развој и обим стручног образовања у одређеним професијама, подручјима рада и профилима;
- Укључити социјалне partnere у процену потреба и захтева тржишта рада, у дефинисање и структурирање образовних профила, у вредновање исхода образовних профила (екстерне комисије у оквиру завршних испита и стручне матуре, мајсторских и специјалистички испити, сертификација, иницирање и вредновање нових образовних профила);

У оквиру овако успостављеног и формализованог система заједничког рада сви актери стручног образовања успостављају договор и сарадњу у дефинисању јасних циљева образовања и у припремању ученика за тржиште рада. Ти облици заједничког рада су разноврсни и обухватају договоре: у сфери дефинисања образовних профила и подручја рада, у оквиру утврђивања знања, вештина и компетенција које ученици и полазници треба да добију на крају образовања и оспособљавања, у области екстерног оцењивања на завршетку формалног и неформалног школовања, у праћењу и развоју професионалне каријере ученика и полазника, у области остваривања професионалне и феријалне праксе.

Следећи ове препоруке Акциони план дефинише четири приоритета:

1. *Даљи развој законске и концептуалне основе за учешће социјалних партнера у процесу развоја социјалног партнерства у стручном образовању;*
2. *Даљи развој институционалних реформи и оснивање Националног савета за стручно образовање;*
3. *Даљи развој и усавршавање стручног образовања како би се одговорило на потребе развоја тржишта рада и потражњу различитих циљних група;*
4. *Успостављање механизма за размену информација између два система – система образовања и система тржишта рада, који не раде аутономно, односно уско су повезани са националном привредом и променама у тој сфери.*

Институционални развој у области стручног образовања подразумева и успостављање социјалног партнерства на свим нивоима. На **националном нивоу** облик такве сарадње формализује се постојањем посебног Савета за стручно образовање и образовање одраслих који би представљао место сусрета социјалних партнера и стручног образовања. У складу са тим, овим Акционим планом је предвиђено да даљи институционални развој у области стручног образовања и образовања одраслих обухвати формирање три кључне институције:

а) националног **Савета за стручно образовање и образовање одраслих** чија би улога била да пројектује, прати и усаглашава развој стручног образовања и образовања одраслих и да прати и усаглашава интересе, потребе и могућности свих социјалних партнера. Акционим планом је предвиђено да Савет формира, између осталих, и два посебна тела којима он руководи. То су посебно тело/центар за акредитацију институција у стручном образовању и образовању одраслих и прелазно координационо тело за успостављање Националног оквира квалификација (НОК). Координационо тело за Национални оквир квалификација је прелазно тело које треба да успостави сам систем НОК-а и да припреми оснивање (2009-2010) самосталне агенције за квалификације.

б) **Агенције за стручно образовање и образовање одраслих**, као независне интерсекторске институције која би директно повезивала стручно образовање и образовање одраслих, сферу рада и запошљавања, привреду, послодавце и остале интересне групе у сфери социјалног партнерства. Својим задацима и активностима Агенција треба да обезбеди остваривање принципа доживотног учења и да омогући повезивање средњег и послеродног образовања. Основу за формирање Агенције чини постојећи **Центар за стручно и уметничко образовање** у оквиру Завода за унапређивање васпитања и образовања који би представљао почетни ресурс будуће Агенције. Кључни задаци Агенције треба да буду:

- стручни послови у процесу развоја концепта стручног образовања и образовања одраслих у складу са потребама економског и технолошког развоја друштва;
- вођење и координација социјалног дијалога и партнерства на различитим нивоима планирања, развоја и остваривања стручног образовања и образовања одраслих;
- повезивање стручних школа, образовних установа и предузећа;
- развој и усавршавање система образовања одраслих посебно стручног;
- координација у процесу развоја националног оквира квалификација;
- развој стандарда занимања и образовних стандарда у стручном образовању и образовању одраслих;
- праћење и евалуација програма стручног образовања и образовања одраслих;
- развој и остваривање завршних испита и стручне матуре;
- сарадња и праћење мајсторских испита заједно са Привредном комором Србије;

- стручно усавршавање наставника, сарадника и тренера у стручном образовању и и образовању одраслих;
- акредитација програма стручног образовања и стручног образовања одраслих;
- пружање подршке и координација центара за образовање одраслих, и друго.

в) **Агенције за квалификације** као независног тела чија би функција била да управља и развија Национални оквир квалификација. С обзиром на чињеницу да је формирање овакве институције комплексан процес, предвиђено је да постоји прелазан период (2007- 2009) у коме би процесом развоја Националног оквира квалификације управљало посебно Координационо тело за НОК које би формирао Савет за стручно образовање и образовање одраслих.

На **локалном нивоу** успостављање социјалног партнерства може да подразумева сарадњу и умрежавање стручних школа, институција за образовање одраслих, локалних послодаваца, предузећа, служби запошљавања и професионалних удружења. На тај начин даљи развој стручног образовања био имао већу флексибилност и ефикасност, посебно у области финансирања и ко-финансирања где се могу појавити различите могућности и опције.

Друго поглавље

Национални оквир квалификација

Постојећи систем квалификација у Србији, пре свега у области стручног образовања пре се може назвати збиром разноврсних ситуација у односу на одређена питања него системом којег карактерише уређеност. Оваква оцена настаје јер:

- ⇒ не постоји јасна основа за поређење нашег система квалификација са сродним обележјима у другим европским земљама, што носи ризик статуса и признавања квалификација стечених код нас,
- ⇒ квалификације нису увек релевантне у свету рада, тако да не рефлектују постојећу праксу при запошљавању нити укључују шире компетенције или предузетничке вештине,
- ⇒ социјални партнери нису на адекватан начин укључени у креирање и обезбеђивање квалитета квалификација,
- ⇒ стручно знање и вештине стечене ван редовног система школовања на воде ка стицању квалификација, чиме се додатно доприноси негирању приступа доживотног учења и образовања одраслих,
- ⇒ не постоје стандарди занимања,
- ⇒ постоји национална номенклатура занимања из 1990. која није ажурирана и није усклађена са Међународном стандардном класификацијом занимања (ISCO 88),
- ⇒ не постоји систем обезбеђивања квалитета образовања-оспособљавања,
- ⇒ не постоје разрађени и свеобухватни стандарди који се односе на систем образовања и оспособљавања,
- ⇒ не постоји систем акредитације и сертификације наставних програма и институција за реализацију образовања и оспособљавања,
- ⇒ не постоји институција или тело на националном нивоу у чијој је надлежности координација активности у области квалификација на националном и међународном нивоу.

Све ове карактеристике-ситуације чине широку и разуђену област која представља Национални оквир квалификација. Стратешки је интерес Србије да ову комплексну област што пре почне да уређује, да је претвара у систем. Ситуација је утолико тежа што су многи елементи овог система настали спонтано или као парцијална или привремена решења, па ће њихове промене превођењем или усклађивањем са системом бити болне. Према проценама стручњака за изградњу целокупног НОК-а једној земљи је потребно бар 7-10 година, јер национални оквир квалификација уређује - обухвата не само систем квалификација (врсте, нивои и њихови дескриптори), већ и питање стицања квалификација (програми, начини стицања), обезбеђивање квалитета (стандарди опреме, реализације и наставника, независна провера-оцењивање компетенција кандидата), уређивање образовања одраслих, успостављање комплементарног система образовања, обучавања и оспособљавања, уређивање формалног, неформалног и информалног образовања, одређивање улога социјалних партнера у целокупном процесу, одређивање националног тела за квалификације и друго.

За Србију, која ће наставити да води преговоре о придруживању ЕУ, свакако је важно да уложи додатне напоре ради одржавања континуитета и убрзавања активности на успостављању Националног оквира квалификација, јер ће он у будућности бити не само основ, него и услов за покретљивост радне снаге у европским оквирима.

Успостављањем НОК-а у Србији требало би да се обезбеди подршка за развој модерног, релевантног и флексибилног система стручног образовања и образовања одраслих. Основна сврха НОК-а јесте:

- Да обезбеди релевантност квалификација у контексту привредних и друштвених потреба;
- Да унапреди приступ, флексибилност и проходност у стручном образовању и образовању одраслих;
- Да унапреди квалитет формалног и неформалног система образовања;
- Да створи услове за дефинисање и сталну примену образовних стандарда;
- Да створи услове за организовање стручног образовања (у формалном и неформалном сектору) и образовању одраслих заснованом на стандардима квалитета;
- Да обезбеди међународно признање квалификација стечених у Србији.

Акциони план је дефинисао три кључна приоритета у развоју НОК-а у Србији у периоду 2007 - 2009. година. То су:

- ⇒ *Припремне активности за почетак рада на изради НОК-а,*
- ⇒ *Изградња система НОК-а у Србији,*
- ⇒ *Почетна фаза за функционисање НОК-а у Србији.*

Сваки од приоритета има сет посебних задатака и на основу тога предложене конкретне мере и активности.

Треће поглавље

Развој наставног програма у стручном образовању

Наставни програм у стручном образовању у Републици Србији дефинише се као структурална основа за организацију и реализацију образовања и обука, као и за постизање жељених исхода учења. Програмом се дефинишу:

- циљеви, исходи и садржаји образовања и обука,
- процеси и активности њиховог постигнућа и реализације (организациони облици, стратегије, модели и методе, наставе и учења) и
- начини и критеријуми вредновања постигнућа.

Даље ширење програма, садржаја и наставних метода у Републици Србији омогућава увођење различитих облика програма у зависности од потреба тржишта рада и потреба локалне самоуправе и саме школе.

На тај начин се отварају могућности увођења нових наставних метода посебно активних облика наставе и различитих комбинација теоријске наставе и професионалне праксе.

У том процесу ширења програма и садржаја стручног образовања и обука потребно је обезбедити:

- задовољавајућу равнотежу између општег и стручног образовања, стручног теоријског образовања и професионалне праксе и практичне наставе;
- редефинисање и другачије позиционирање и програмирање праксе у наставним програмима и промена њене реализације у школама и код послодаваца;

- вертикалну и хоризонталну проходности унутар програма у оквирима једног и више подручја рада;
- даље развијање и усавршавање стручног образовања заснованог на исходима и компетенција и модулраног³ принципа учења;
- развој система осигурања квалитета у стручном образовању и образовању одраслих;
- повезивање са вишим облицима образовања и проходност ка високом образовању.

Процеси и активности образовања и обука у оваквој стратешкој пројекцији усмерени су на остваривање циљева и исхода образовања и морају бити усклађени, добро уравнотежени али и разноврсни да би задовољили шире друштвене потребе, конкретне потребе локалне самоуправе и појединаца. У складу са овим принципима основни задаци развоја програма стручног образовања у Републици Србији биће усмерени на пружање знања, вештина и способности (компетенција), како ученицима тако и одраслима. Програм стручног образовања треба да омогући:

- лични развој учесника образовног процеса,
- побољшање квалитета нивоа стручне оспособљености појединца за обављање послова;
- задовољавање захтева радног процеса у погледу стручних оспособљености (стечених компетенција);
- промовисање запошљавања и доживотног учења.

У реформским документима о развоју стручног образовања (из периода од 2001- 2006) у Републици Србији предвиђено је да се програми стручног образовања и обуке реализују кроз предмете, модуле, практичну наставу и професионалну праксу, са различитим дужинама трајања у току школске године. Модули су специфични и посебни сегменти, пакети учења који воде до постигнућа дефинисаних исхода учења. Модули могу бити самостални или део ширих програмских, односно организационих целина. Дизајнирани су на основу сродних и комплементарних принципа, различитих образовних захтева и дефинисаних тематских задатака. Својом структуром модули обезбеђују стицање знања, вештина и способности (компетенција) и међудисциплинарно, односно међупредметно повезивање.

Реформа стручног образовања почела је 2001. године утврђивањем и анализом постојећег стања у стручном образовању у Србији. Већ, школске 2002/03. започела је примена нових образовних огледних програма у једном броју образовних профила у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране. Школске 2005/06. године у систему је био 31 огледни профил са новим програмима у 10 подручја рада и у 118 средњих стручних школа. Огледни наставни програми развијани су на иницијативу:

- социјалних партнера;
- заједница школа.

Нови програми су засновани на:

- циљевима и исходима,
- модулима и темама;
- обавезном и изборном делу програма.

Оваквим приступом у конципирању наставних програма обезбеђује се развој социјалног партнерства (развијање, реализација, праћење и вредновање програма, као и промовисање запошљавања); подстицање предузетничког духа код ученика у овим одељењима; квалитетнија стручна оспособљеност појединца; афирмација принципа доживотног учења; као и провера новог концепта завршног испита и стручне матуре.

³ Модул је скуп функционално повезаних знања, вештина и способности (компетенција) неопходних за обављање одређеног задатка

Уважавајући постигнуте резултате у остваривању огледних образовних профила и нових програма, затим препоруке дефинисане у Стратегији развоја стручног образовања Акциони план издваја шест кључних приоритета у процесу даљег усаврашања и развоја наставног програма. То су:

1. *Успостављање институционалног, програмског и организационог плурализма у реализацији стручног образовања и обуке и повезивање формалног и неформалног стручног образовања* што треба да омогући даље усавршавање система стручног образовања и оспособљавања како би се обезбедила флексибилна хоризонтална и вертикална проходност ученика и полазника;
2. *Развој система стандарда у стручном образовању.* Овај приоритет обухвата развој стандарда занимања и развој образовних стандарда. У оквиру овог приоритета издвојени су и задаци који се односе на промену статуса, садржаја и функционисање праксе. Предлаже се:
 - модернизација и развој праксе и практичне наставе како у средњим школама и образовним институцијама, тако и у предузећима/привредним друштвима;
 - редифинисање облика, начина и садржаја професионалне праксе у предузећима/привредним друштвима, а на основама уговора о партнерству и сарадњи између школа и социјално-економских партнера.
3. *Даље осавремењавање - садржаја, организације и метода наставног процеса, рада наставника и школа у целини* што обухвата даље усавршавање и иновирање модуларног модела образовних програма заснованих на исходима учења. У оквиру овог приоритета посебни задаци дефинисани су у односу на развој и усавршавање програма на језицима националних мањина и за ученике са посебним потребама.
4. *Успостављање и развој система осигурања квалитета у стручном образовању* што обухвата: развој система акредитације и сертификације у стручном образовању и образовању одраслих; усавршавање система испита у стручном образовању; евалуацију досадашње реализације огледних програма и профила у једном броју подручја рада и њихово преношење у редовни систем стручног образовања.
5. *Рационализација и усавршавање мреже средњих стручних школа* што обухвата остваривање следећег задатка - усклађивање мреже стручних школа са тржиштем рада и потребама привреде.
6. *Повезивање стручних школа и образовних институција са локалним заједницама, тржиштем рада, регионалним привредним коморама, унијом послодаваца, малим и средњим предузећима, и синдикатима* што посебно обухвата формирање локалних савета за стручно образовање.

Четврто поглавље

Стручно усавршавање наставника, сарадника и инструктора

Модернизација система стручног усавршавања наставника захтева побољшање педагошких способности и вештина наставника и сарадника како би били што адекватније припремљени за примену новог програма, градећи истовремено систем који ће повезивати иницијално и перманентно образовање. То води ка пуној професионализацији наставног особља и омогућиће стално усклађивање са глобалним и технолошким променама у свету рада. У складу са тим почетна стратегија у том процесу треба да буде оријентисна на:

- ⇒ обнову и модернизацију система усавршавања и обуке приправника у настави;
- ⇒ подршку актуелној реформи стручног образовања и обуке;

- ⇒ подизање општег нивоа педагошких способности и вештина наставника;
- ⇒ постављање темеља за континуирано образовање и доживотно учење;
- ⇒ увођење концепта заштите животне средине и одрживог развоја у програме усавршавања и обуке.

Нови концепт сталног стручног усавршавања наставника представља део развоја укупне политике и стратегије развоја стручног образовања и обуке а његов циљ је да наставници стекну функционална знања и вештине које ће им помоћи не само да успешно примене нове реформисане програме већ и да активно и креативно учествују у даљем развоју стручног образовања и сопственом професионалном развоју. За разлику од традиционалног модела, нови концепт промовише културу сталних промена и системски приступ утврђивању потреба и понуде могућности за професионални развој.

Базични принцип новог концепта уводи планирање и дефинисање програма и начина усавршавања сходно идентификованим потребама и могућностима на нивоу школе, локалне самоуправе, професионалних организација (удружења наставника) или група професионално повезаних школа.

Концепт почива на следећим стубовима:

- ⇒ развој и усавршавање на нивоу школе;
- ⇒ савремене методе наставе и учења;
- ⇒ нове информационе технологије;
- ⇒ развој професионалне сарадње и партнерства.

Имајући у виду дугорочне перспективе, исходи стручног усавршавања наставника треба да буду:

- ⇒ Отвореност ка променама,
- ⇒ Комуникационе вештине и предводништво у вештинама наставничког процеса,
- ⇒ Професионална заинтересованост и потреба за напретком,
- ⇒ Функционална писменост – професионална, социјална, рачунарска и медијска,
- ⇒ Професионално и педагошко знање и вештине који могу да задовоље потребе стручног образовања,
- ⇒ Вештине планирања и развијање иновативних приступа у процесу наставе,
- ⇒ Вештине коришћења различитих извора и локација у остваривању програма,
- ⇒ Вештине за стварање партнерстава, способност за тимски рад и утврђивање привредних као и ученичких потреба,
- ⇒ Способност за преузимање одговорности и иницијатива за сопствени професионални развој и развој стручног образовања,
- ⇒ Вештине планирања, евалуација и самоевалуације.

Како би се остварили ови исходи неопходно је развити детаљну стратегију за даљи развој стручног усавршавања наставника на неколико нивоа:

I ниво – Мотивациони: Увођење у програм иновација, предности објашњења и демонстрација ефикаснијих приступа.

II ниво – Уједначене основне вештине: Унапређивање професионалног знања потребног за примену нових програма и побољшање педагошких вештина. (Организација семинара, подела професионалне литературе, радионице).

III ниво – Развој: Усвајање новог научног знања и унапређење педагошких вештина.

Први и други ниво омогућавају остварење краткорочног циља (имплементација реформисаног програма и унапређење квалитета наставног процеса). Трећи ниво треба да олакша остварење дугорочног циља. Истовремено он омогућава и води ка развоју функционалног и одрживог система стручног усавршавања наставника. Како би се то постигло, осим законског оквира који већ постоји, треба развити кохерентне и систематске активности свих учесника на националном образовном нивоу. То значи да је пре свега неопходно:

- ⇒ Јасно дефинисати и усвојити систематске мере за постизане усвојеног циља;
- ⇒ Дефинисати минималне стандарде знања и вештина за ученике на крају сваког нивоа стручног образовања;
- ⇒ Дефинисати стандарде за наставничке компетенције;

У складу са одредницама Стратегије развоја стручног образовања Акциони план предвиђа реализацију три приоритета у периоду 2007-2009. То су:

1. *Обнова и модернизација система усавршавања и оспособљавања наставника, сарадника и запослених у стручном образовању што обухвата реализацију основног задатка - Развој и усавршавање програма стручног усавршавања на нивоу школе и образовне институције;*
2. *Увођење савремених метода наставе и учења;*
3. *Даље усавршавање стандарда професионалних компетенција наставника, директора школа, инспектора и педагошких саветника који ће радити на вредновању професионалног рада наставника.*

Пето поглавље

Каријерно вођење и саветовање

Систем каријерног вођења и саветовања у стручном образовању у Републици Србији биће постепено развијан, а његов основни задатак јесте да пружи помоћ ученицима и полазницима да раде и/или наставе даље образовање. Систем саветовања треба да обезбеди ученицима и полазницима оријентацију о: економском развоју и потребама тржишта рада; демографским променама у структури становништва и утицајима на потребе; имплементацији концепта доживотног учења који је у функцији перманентног развоја људског ресурса и праћења развојних економских потреба.

Основни задатак који дефинише Акциони план у области каријерног вођења и саветовања јесте *Успостављање и развој система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању* што предвиђа да се у периоду 2007 - 2009. година изради и усвоји Стратегија каријерног вођења и саветовања у стручном образовању у Србији и да започне процес отварања огледних школских центара за каријерно вођење и саветовање.

Шесто поглавље

Концепт предузетништва у стручном образовању је нов и још увек недовољно истражен и самим тим захтева да се у наредном периоду уради његова посебна концептуализација која би се односила на различита доба учесника образовања и образовне нивое.

Основне компоненте схватања предузетништва у стручном образовању обухватају следеће сегменте:

- ⇒ довести до иновације,
- ⇒ поздравити и подржати иновацију,
- ⇒ преузети одговорност за акције,
- ⇒ поставити циљеве и остварити их,
- ⇒ бити мотивисан за успех.

У складу са тим се дефинишу и основни елементи предузетништва у сфери стручног образовања. Ти елементи су:

Стицање знања

- ⇒ о доступним могућностима како би се идентификовала она која одговарају једној особи.

Стицање вештина

- ⇒ планирања, орагнизовања, анализе, комуникације, реализације, евалуације,
- ⇒ способности за тимски рад,
- ⇒ способности за идентификовање личних снага и слабости,
- ⇒ способности за проактивно деловање и позитивно реаговање на промене,
- ⇒ способности за преузимање ризика.

Развој ставова

- ⇒ диспозиције за показивање иницијативе,
- ⇒ позитивног става за промену и иновацију.

У сфери даљег развоја предузетништва у области стручног образовања Акциони план је пошао од основних ставова Стратегије развоја стручног образовања и почетног искуства реализације предмета предузетништво у огледним профилима и програмима.

Седмо поглавље ***Финансирање реформских активности***

Усавршавање система финансирања

Стратегијом развоја стручног образовања предвиђено је да даље усавршавање система финансирања стручног образовања и оспособљавања у Србији треба да буде комплементарно и засновано на визији и мисији даљег развоја стручног образовања. Модификовани систем финансирања треба да буде вођен потребама тржишта рада и да буде способан да одговори на локалне потребе. То значи да систем финансирања треба да :

- ⇒ подржи стручне школе да сарађују са тржиштем рада;
- ⇒ обезбеди упис сваком појединцу и да сваки регион има једнак статус у државном буџету.

Један од могућих модела даљег усавршавања система финансирања стручног образовања и оспособљавања представља „динамички модел“ финансирања који би заснивао на основним елементима постојећег система финансирања. Новина предложеног модела је у томе што пружа могућност стручним школама да понуде програме који могу да одговоре на потребе тржишта рада и да остваре додатне комерцијалне активности. То су два елемента овог модела:

- ⇒ Финансирање базирано на „излазном резултату“ чија је суштина заснована на броју и врсти диплома које се стичу у школи (дипломе за којима постоји потреба);
- ⇒ Проширена делатност (додатна делатност) и кратки флексибилни програми, који се остварују у оквиру ко-финансирајућег система.

За реализацију овог модела постоје неколико предуслова:

- ⇒ Стручне школе треба да буду слободне да функционишу на комерцијалном тржишту,
- ⇒ Да би се повећала ефикасност њихових буџета стручне школе треба да имају могућност да буду штедљиве и рационалне у односу на средства добијена из буџета у оквиру „улаза“,
- ⇒ Стручне школе морају да имају обавезу да извештавају о својим средствима и да дају тромесечне извештаје,

Процес усавршавања система финансирања је дуг и сложен процес који захтева учешће свих учесника стручног образовања на свим нивоима - од националног до локалног. Уважавајући такву сложеност процеса промена система финансирања Акциони план предлаже да се у првом периоду реализације (2007-2009) само започне процес припрема тиме што ће се у 2009. години урадити први предлог промена у систему финансирања а у склопу приоритетних мера у сфери социјалног партнерства.

Финансирање реформских активности

У оквиру израде Акционог плана урађена је процена глобалних трошкова предложених реформских активности у периоду до 2010. године и основна пројекција трошкова реализације тих мера после 2010. године.

Пројекција је обухватила процену трошкова која се заснива на следећим елементима:

- ⇒ Период имплементације од 3 године: (1) прва година , трошкови припрема активности , (2) друга година , трошкови «пилотирања» активности и (3) трећа година, трошкови имплементације .
- ⇒ На нивоу стручних школа - активност ће бити имплементирана у првој групи школа (прва година), друга група школа (друга година), итд.
- ⇒ Важне ставке за почетак имплементације акционог плана су : (1) Организовање и функционисање националног Савета за стручно образовање и образовање одраслих и (2) организовање и функционисање Агенције за стручно образовање и образовање одраслих . Савет управља и надзире активности акционог плана, а Агенција обезбеђује експертизу и експерте.

Процена потребних финансијских средстава за реализацију реформских активности које предвиђа Стратегија развоја стручног образовања

Успостављање професионалне инфраструктуре институција	Припрема 2007	Огледна реализација 2008	Функционисање 2009	Годишње 2010-2012
Успостављање Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих				
1. Организовање и функционисање Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих	€ 4.380	€ 8.400	€ 13.270	€ 13.270
Успостављање институција стручног образовања и образовања одраслих				
2. Организовање и функционисање националне Агенције за стручно образовање и образовање одраслих	€ 44.935	€ 89.870	€ 299.567	€ 299.567
3. Организовање и функционисање посебног тела/центра за акредитацију			€ 116.633	€ 116.633
Укупно	€ 49.315	€ 98.270	€ 429.470	€ 429.470

Израда законске регулативе	Припрема 2007	Огледна реализација 2008	Функционисање 2009	Годишње 2010-2012
Израда законске регулативе				
4. Израда законске регулативе за успостављање Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих	€ 5.790			
5. Израда одговарајуће законске регулативе у области средњег образовања		€ 11.580		
Укупно	€ 5.790	€ 11.580		

Развој програма Стручно усавршавање наставника, Обезбеђивање квалитета Увођење информационих технологија Развој каријерног вођења	Припрема 2007	Огледна реализација 2008	Функционисање 2009	Годишње 2010-2012
Израда наставних програма за редовно стручно образовање				
6. Израда наставних програма за редовно стручно образовање	€ 22.508	€ 45.015	€ 150.050	€ 150.050
Стручно усавршавање наставника, сарадника и запослених у стручном образовању				

7. Усавршавање директора, педагога, психолога, инспектора/семинари	€ 12.200	€ 15.250	€ 15.250	€ 15.250
8. Усавршавање наставника/семинари	€ 34.000	€ 42.375	€ 45.500	€ 45.500
Развој система обезбеђивања квалитета стручног образовања - самоевалуација стручних школа				
9. Успостављање система обезбеђивања квалитета стручног образовања - самоевалуација стручних школа	€ 33.975			
10. Регионални семинари о НОК-у	€ 7.250			
11. Национална конференција о стручном образовању	€ 5.675			
Увођење информативних технологија				
12. Увођење интернета у стручне школе/развој информационо-документационог система за наставнике	€ 31.938	€ 123.188	€ 136.875	
Развој каријерног вођења и саветовања				
13. Развој система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању	€ 56.250	€ 112.500	€ 168.750	€ 168.750
Укупно	€ 181.288	€ 293.313	€ 366.375	€ 229.500

Развој сарадње између стручних школа и привреде/послодаваца	Припрема 2007	Огледна реализација 2008	Функционисање 2009	Годишње 2010-2012
Успостављање одрживе сарадње између стручних школа и послодаваца (пракса и други облици сарадње)				
14. Успостављање одрживе сарадње између стручних школа и послодаваца (реализација ученичке праксе и други облици сарадње)	€ 75.000	€ 150.000	€ 225.000	€ 375.000
Развој процедура за усаглашавање потреба и понуде у стручном образовању				
15. Успостављање процедура на локалном, регионалном и националном нивоу. Развој националног информационог система		€ 16.675	€ 11.675	€ 11.675
Развој модела државног и приватног партнерства				
16. Партнерство између компанија, стручних школа и других институција	€ 3.930	€ 5.543		
Укупно	€ 78.930	€ 172.218	€ 236.675	€ 386.675

Финансирање стручног образовања	Припрема 2007	Огледна реализација 2008	Функционисање 2009	Годишње 2010-2012
Израда финансијске структуре средњег стручног образовања				
17. Предлог усавршавања постојећег система финансирања стручног образовања	€ 14.714	€ 14.714	€ 14.714	
18. Јачање и усавршавање носилаца система финансирања стручног образовања -		€ 30.526	€ 30.526	€ 30.526

започињање огледа новом систему финансирања				
19. Предлог рационализације школских активности (почетак примене динамичког модела финансирања)- оглед		€ 54.240	€ 54.240	€ 54.240
Укупно	€ 14.714	€ 99.480	€ 99.480	€ 84.766

ПРОЦЕНА УКУПНИХ ТРОШКОВА РЕФОРМСКИХ АКТИВНОСТИ У СТРУЧНОМ ОБРАЗОВАЊУ	€ 330.037	€ 674.861	€ 1.147.000	€1.130.411

Прилог 1

**Мере и активности за спровођење Стратегије
развоја стручног образовања у Републици Србији**

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ЗА ПЕРИОД 2007 -2009

Скраћенице:

- ⇒ **МПС - Министарство просвете и спорта Републике Србије**
- ⇒ **МРЗСП - Министарство рада, запошљавања и социјалне политике**
- ⇒ **НССО - Национални савет за стручно образовање и образовање одраслих (предлог да се оснује)**
- ⇒ **МФ - Министарство финансија**
- ⇒ **УП - Унија послодаваца**
- ⇒ **ПК - Привредна комора**
- ⇒ **НСЗ - Национална служба запошљавања**
- ⇒ **МП - Министарство привреде**
- ⇒ **ЗУОВ - Завод за унапређивање васпитања и образовања**
- ⇒ **СЕС - Социјално -економски савет**
- ⇒ **ПСОК - Покрајински секретаријат за образовање и културу**

Прво поглавље:

СОЦИЈАЛНО ПАРТНЕРСТВО И СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

Мере и активности у периоду 2007-2009					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет I: <i>Даљи развој законске и концептуалне основе за учешће социјалних партнера у процесу развоја социјалног партнерства у стручном образовању</i>	⇒ Израда стратешке основе којом се дефинишу одговорности свих институција које су укључене у стручно образовање	1. Припрема и усвајање Стратегије развоја социјалног партнерства у области стручног образовања и образовања одраслих	Усвојена Стратегија	Носиоци: МПС, УП, СЕС, МРЗСП Одговорне институције: НССО, МФ,Влада, МП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2007-2008
	⇒ Побољшање законске регулативе у погледу доживотног учења	2. Израда адекватне законске регулативе	Усвојени одговарајући закони	Носиоци: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП МФ,Влада, МП, УП, Синдикати,	2008

				Привредна комора, НСЗ	
		3. Припрема и израда Закона о образовању одраслих *	Усвојен Закон о образовању одраслих	Носиоци: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП МФ, Влада, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2008
		* Преузет задатак из Акционог плана за реализацију Стратегије образовања одраслих			
Приоритет II: <i>Даљи развој институционалних реформи и оснивање Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих</i>	⇒ Наставак институционалних реформи и формирање модерних институција које треба да прате и подржавају даљи развој стручног образовања и развој социјалног партнерства	4. Припрема, оснивање и почетак рада Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих који треба да а пројектује, прати и усаглашава развој стручног образовања и образовања одраслих	Основан Национални савет за стручно образовање и образовање одраслих. Национални савет за стручно образовање и образовање одраслих почео са радом	Носиоци: МПС, МРЗСП, ПСОК Одговорне институције: МФ, Влада, УП, Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ	2007-2008

		5. Припрема, оснивање и почетак рада Агенције за стручно образовање и образовање одраслих која треба да обавља стручне послове у процесу развоја стручног образовања, оспособљавања и образовања одраслих	Формирана Агенција за стручно образовање и образовање одраслих Агенција за стручно образовање и образовање одраслих почела са радом	Носиоци: МПС, МРЗСП Одговорне институције: НССО, ПСОК МФ, Влада, УП, Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ	2007-2008
		6. Израда предлога за успостављање мреже отворене комуникације између свих – кључних актера/интересних група и социјалних партнера у стручном образовању на националном, регионалном и локалном нивоу како би се развила и побољшала прилагодљивост стручног образовања захтевима тржишта рада	Припремљен предлог система комуникације између свих инетерсних група у стручном образовању	Носиоци: МПС, МРЗСП Одговорне институције: НССО, УП, Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ	2008
		7. Обнављање рада ИСОП (секторских) комисија у циљу одрживости и имплементације постигнутих резултата реформе стручног образовања	Успостављен рад ИСОП (секторских) комисија	Носилац: Привредна комора Одговорне институције МПС, МРЗСП, НСЗ, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), УП	2008

		8. Израда новог модела друштвено-приватног партнерства између државе, институција образовања, науке и привреде	Изграђени могући модели друштвено-приватног партнерства у стручном образовању	Носиоци: УП, МПС, МРЗСП Одговорне институције НССО, Синдикати, Привредна комора, НСЗ,	2009
		9. Израда система и механизма за координацију интерних институција у области стручног образовања	Успостављен систем координације између институција у оквиру стручног образовања	Носилац: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, МРЗСП, НСЗ	2009
Приоритет III: <i>Даљи развој и усавршавање стручног образовања како би се одговорило на потребе развоја тржишта рада и потражњу различитих циљних група</i>	⇒ Развој флексибилног стручног образовања а у складу са потребима и захтевима тржишта рада и послодаваца	10. Развој стандарда занимања	Израђена методологија за израду стандарда занимања и започет рад на изради стандарда занимања	Носилац: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НС,	2007-2009

		11. Успостављање система евалуације, акредитације и сертификације у стручном образовању	Успостављен систем евалуације, акредитације и сертификације у стручном образовању и оспособљавању	Носиоци: МПС, МРЗСП, НСЗ Одговорне институције: НССО, УП, Привредна комора, МП	2007-2008
		12. Развојање модела школског менаџмента са аспекта улоге и учешћа социјалних партнера	Усвојен модел школског менаџмента који почива на развијеном систему социјалног партнерства	Носиоци: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, НСЕС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2009
Приоритет IV: <i>Успостављање механизма за размену информација између два система – система образовања и система тржишта рада, који не раде аутономно, одн.</i>	⇒ Развој националног система информисања у области стручног образовања и запошљавања	13. Подршка успостављању почетне процедуре за комуникацију и проток информација између школа и компанија	Усвојене процедуре за проток информација између школа и компанија	Носиоци: МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2009

<i>уско су повезани са националном привредом и променама у тој сфери</i>		14. Развој процедура за успостављање директних веза између захтева за обукама на тржишту рада и система стручног образовања на различитим нивоима – националном, регионалном, локалном	Развијене процедуре	Носиоци: МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2009
Приоритет V: <i>Успостављање механизма за финансијску подршку и добро развијену инвестициону политику социјалних партнера и развијање њихове свести о неопходном порасту квалитета радне снаге и тржишта рада</i>	⇒ Развој и усавршавање система финансирања стручног образовања	15. Развој предлога за побољшање ефикасности постојећег система финансирања стручног образовања	Припремљен предлог побољшаног система финансирања стручног образовања	Носилац: МПС Одговорне институције: МФ,Влада, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НС, НССО	2009
		16. Развој система пореских олакшица за послодавце који омогућавају реализацију праксе и који директно пружају подршку формалном образовном систему	Утврђен систем пореских олакшица за послодавце који омогућавају реализацију праксе	Носиоци: МПС, УП, Привредна комора Одговорне институције: МФ,Влада, МРЗСП,МП, Синдикати, НСЗ,НССО	2008

Друго поглавље

НАЦИОНАЛНИ ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА

Мере и активности (2007-2009)					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
<i>Приоритет I: Припремне активности за почетак рада на изради НОК-а</i>	⇒ Промоција улоге и значаја НОК-а у систему образовања, посебно стручног	17. Пет регионалних семинара о улози НОК-а	Одржани регионални семинари	Носилац: МПС, Национални тим за НОК	2007
		18. Национална конференција о НОК-у	Одржана Национална конференција о НОК-у	Носилац: МПС, Национални тим за НОК	2007

	⇒ Иновирање Јединствене номенклатуре занимања и усклађивање са међународним стандардом ISCO 88	19. Учешће у иновирању Јединствене номенклатуре занимања (ЈНЗ) и усклађивање са међународним стандардом ISCO 88	Степен укључености у иновирање ЈНЗ	Носиоци: МРЗСП, НСЗ, МПС	2007
Приоритет II: <i>Изградња система НОК-а у Србији</i>	⇒ Израда законодавне и стратешке основе којом се дефинишу одговорности свих институција које су укључене у стручно образовање и успостављају основе за израду система НОК-а	20. Припрема, оснивање и почетак рада Националног савета за стручно образовање и оспособљавање који треба да пројектује, прати и усаглашава развој стручног образовања и образовања одраслих. Овај Савет је надлежан и за систем НОК-а у Србији	Основан Национални савет за стручно образовање и образовање одраслих. Национални савет за стручно образовање и образовање одраслих почео са радом	Носиоци: МПС, МРЗСП Одговорне институције: МФ, Влада, УП, ПСОК Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ	2007-2008

		21. Припрема, оснивање и почетак рада Агенције за стручно образовање и оспособљавање која треба да обавља стручне послове у процесу развоја стручног образовања, оспособљавања и образовања одраслих	Формирана Агенција за стручно образовање и образовање одраслих Агенција за стручно образовање и образовање одраслих	Носиоци: МПС, МРЗСП, ПСОК Одговорне институције: НССО, МФ, Влада, УП, Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ	2007-2008
		22. Усвајање протокола о изградњи НОК у Србији и акционог плана за 2008. годину	Усвојени протоколи о изградњи НОК-а и акциони план за 2008.	Носиоци: МПС, НСЗ, Национални тим за НОК Одговорне институције: МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НССО	2007
	⇒ Изградња институција НОК-а	23. Формирање координационог тела за управљање НОК-ом у оквиру Националног савета за стручно образовање и оспособљавање	Формирано координационо тело за управљање НОК-ом	Носиоци: Национални тим за НОК, НССО Одговорне институције: МПС, МРЗСП, НСЗ	2008
	24. Припреме за успостављање активности координационог тела за НОК као основе за будућу Српску агенцију за квалификације (функције, особље, простор)	Координационо тело за управљање НОК-ом започело са радом	Носиоци: Национални тим за НОК, НССО Одговорне институције: МПС, МРЗСП, НСЗ, Агенција за стручно	2008	

				образовање (ВЕТ Центар)	
		25. Успостављање Агенције за квалификације као самосталне институције и почетак рада ове институције (собље, процедуре, сарадња, активности)	Формирана Агенција за квалификације Агенција за квалификације почела са радом	Носиоци: Координационо тело, НССО, Национални тим за НОК Одговорне институције: МПС, МРЗСП,НСЗ, Влада, МФ, МП, УП, Привредна комора, ПСОК	2009
Приоритет III <i>Функционисање НОК-а у Србији</i>	⇒ Развој флексибилног стручног образовања а у складу са потребама и захтевима тржишта рада и послодаваца	26. Израда стандарда обука-оспособљавања кроз програме пилот-обука	Израђени су стандарди за обуке	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, НСЗ, МПС, МРЗСП, ПСОК	2007
		27. Утврђивање главних елемената НОК-а (обим, нивои, описи дескриптора) у складу са ЕОК	Дефинисани су главни елементи НОК-а	Носиоци: Координационо тело, НССО, Национални тим за НОК Одговорне институције: МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Агенција за стручно	2008

				образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), ПСОК	
		28. Развој стандарда занимања	Израђена методологија за израду стандарда занимања и започет рад на изради стандарда занимања	Носилац: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	2007-2009
		29. Развој процедуре акредитације институција за образовање и оспособљавање (израда норматива, њихово усвајање) у оквиру Агенције за стручно образовање и оспособљавање и Координационог тела за НОК при НССО	Усвојена процедура за акредитације институција	Носиоци: Координационо тело за управљање НОК-ом, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	2007-2008
		30. Развој процедуре акредитације програма образовања и оспособљавања (израда норматива, њихово усвајање у оквиру Агенције за стручно образовање и оспособљавање	Усвојена процедура за акредитације програма	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Координационо тело за управљање НОК-ом, Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	2007-2008

Треће поглавље: РАЗВОЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

Мере и активности (2007-2009)					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
<i>Приоритет I: Успостављање институционалног, програмског и организационог плурализма у реализацији стручног образовања и обуке и повезивање формалног и неформалног стручног образовања</i>	⇒ Даљи институционални развој у области стручног образовања	31. Формирање и почетак рада Агенције за стручно образовање и образовање одраслих и њено кадровско и ресурсно јачање	Агенција за стручно образовање и образовање одраслих самостално функционише	Носиоци: МПС, МРЗСП Одговорне институције: НССО, МФ, Влада, УП, Синдикати, МП, Привредна комора, НСЗ, ПСОК	2007-2008
	⇒ Даље усавршавање система стручног образовања ради обезбеђивања флексибилне хоризонталне и вертикалне	32. Редифинисање подручја рада и листе образовних профила;	Редифинисана подручја рада и листа образовних профила	Носилац: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције:	2007- 2008

	проходности ученика и полазника			НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	
		33. Дефинисање нових модела организације наставе у стручним школама и организације школске године. Усклађивање организације наставе са модуларним програмима	Дефинисани нови модели организације наставе у стручним школама у складу са модуларним програмима	Носиоци: МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), ПСОК Одговорне институције НССО	2007-2008
		34. Дефинисање модела оптерећености ученика школским садржајима и структуре школске године	Развијен нови модел оптерећења ученика школским садржајима	Носиоци: МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), ПСОК Одговорне институције НССО	2007- 2008
		35. Припрема концепта послесредњег образовања	Усвојен концепт послесредњег образовања	Носиоци: МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих(ВЕТ Центар), ПСОК Одговорне институције НССО, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Завод за унапређивање васпитања и образовања	2008

Приоритет II: <i>Развој система стандарда у стручном образовању</i>	1. Развој стандарда занимања	36. Развој стандарда занимања	Израђена методологија за израду стандарда занимања и започет рад на изради стандарда занимања	Носилац: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Координационо тело за НОК,	2007-2009
	⇒ Развој образовних стандарда	37. Развој образовних стандарда - Развој задовољавајуће равнотеже између општег и стручног образовања у програмима стручног образовања - Дефинисање односа општег и стручног образовања у програмима стручног образовања и обука	Развијени образовни стандарди	Носиоци: Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Координационо тело за НОК, Завод за унапређивање васпитања и образовања	2008 трајно
		38. Процена постојећег стања у наставним програмима по питању кључних компетенција	Анализа стања у наставним програмима у погледу кључних компетенција	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих(ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Завод за	2008

				унапређивање васпитања и образовања	
	⇒ Модернизација и развој праксе и практичне наставе како у средњим школама и образовним институцијама, тако и у предузећима/привредним друштвима ⇒ Редифинисање облика, начина и садржаја професионалне праксе у предузећима/привредним друштвима, а на основама уговора о партнерству и сарадњи између школа и социјално-економских партнера	39. Дефинисање система реализације праксе у средњим стручним школама ⇒ Увођење лиценце за реализацију праксе ⇒ Дефинисање стандарда за реализацију праксе ⇒ Увођење уговора о сарадњи са послодавцима ⇒ Формирање регионалних центара који би били добро опремљени	Развијен и усвојен нови систем праксе у средњим стручним школама	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2007-2008
		40. Дефинисање односа теорије и праксе унутар програма	Редифинисан однос теорије и праксе унутар програма средњег стручног образовања	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2007-2008
Приоритет III: <i>Даље осавремењавање -</i>	⇒ Даље усавршавање и иновирање модуларног модела	41. Увођење нових огледних програма а у складу са потребама	Конципирани и уведени нови огледни програми стручног образовања у	Носиоци: Агенција за стручно образовање и	2007-2008

<i>садржаја, организације и метода наставног процеса, рада наставника и школа у целини;</i>	образовних програма заснованих на исходима учења.	тржишта рада и у сарадњи са социјалним партнерима	складу са потребама тржишта рада и у сарадњи са социјалним партнерима	образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	
		42. Даље усавршавање модуларног модела програма кроз огледе	Развијени нови модуларни програми	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2007-2008- 2009 трајно
	⇒ Даље усавршавање и иновирање образовних програма на језицима националних мањина заснованих на исходима учења.	43. Даље усавршавање модуларног модела програма кроз огледе на језицима националних мањина	Развијени нови модуларни програми на језицима националних мањина	Носиоци: МПС,Покрајински секретаријат за образовање и културу, покрајинске институције, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати,	2007-2008- 2009 трајно

				Привредна комора, НСЗ	
		44. Развој уџбеника, приручника и наставних средстава за образовање на језицима националних мањина	Развијени нови уџбеници, приручници и наставна средства за образовање на језицима националних мањина	Носиоци: ПСОК, МПС Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	2007-2008- 2009 трајно
	⇒ Даље усавршавање и иновирање образовних програма на за ученике са посебним потребама	45. Даље усавршавање модуларног модела програма кроз огледе за ученике са посебним потребама	Развијени нови модуларни програми	Носиоци: Завод за унапређивање васпитања и образовања, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ	
Приоритет IV: <i>Успостављање и развој система обезбеђивање и вредновање</i>	⇒ Развој система акредитације и сертификације у стручном образовању и образовању	46. Развој система сертификације	Развијен систем сертификације	Носиоци: Национални тим за НОК, Координационо тело за НОК (САК) Одговорне институције:	2007-2008

квалитета у стручном образовању	одраслих			НССО, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ, ПСОК	
		47. Развој процедуре акредитације институција за образовање и оспособљавање (израда норматива, њихово усвајање)	Усвојена процедура за акредитацију институција	Носиоци: Координационо тело за управљање НОК-ом, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	2007-2008
		48. Развој процедуре акредитације програма образовања и оспособљавања (израда норматива, њихово усвајање)	Усвојена процедура за акредитације програма	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Координационо тело за управљање НОК-ом, Одговорне институције: НССО, МПС, ПСОК, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2007-2008
	⇒ Усавршавање система испита у стручном образовању	49. Развој мајсторског и специјалистичког испита	Развијен модел мајсторског и специјалистичког испита	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2008-2009

				Одговорне институције: НССО, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, (САК)	
		50. Развој завршних испита	Развијен модел завршних испита	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, ПСОК, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, (САК)	2007-2008
		51. Стручна матура	Развијен модел стручне матуре	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: НССО, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, (САК)	2007-2008

	⇒ Евалуација досадашње реализације огледних програма и њихово преношење у систем образовања	52. Анализа резултата реализације огледних наставних профила и програма и њихово увођење у редовни систем стручног образовања. - У 2007. години пољопривреда, производња и прерада хране, машинство и обрада метала и економија, право и администрација - У 2009. години грађевина и геодезија, здравство и социјална заштита, електротехника	Успешно процењени огледни програми и профили уведени у редовни систем стручног образовања	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО	2007-2008
		53. Развој система праћења и евалуације огледних програма и профила	Успостављен систем праћења и евалуације нових програма и профила у стручном образовању	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, Одговорне институције: МПС, ПСОК, НССО	2007-2009

Приоритет V: <i>Рационализација и усправљавање мреже средњих стручних школа</i>	⇒ Усклађивање мреже стручних школа са тржиштем рада и потребама привреде	54. Израда свеобухватне студије о стању и потребама мреже стручних школа у Србији	Израђена свеобухватна студија о стању и потребама мреже стручних школа у Србији	Носилац: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, Национални тим за НОК, Завод за унапређивање васпитања и образовања	2007
		55. Дефинисање критеријума за утврђивање мреже средњих стручних школа	Дефинисани критеријуми за утврђивање мреже средњих стручних школа	Носилац: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, Национални тим за НОК, Завод за унапређивање васпитања и образовања, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2007-2008

		56. Дефинисање мреже школа, уписне политике, однос III годишњих и IV годишњих профила ⇒ Разрађен посебан сегмент развоја мреже средњих школа и уписне политике за обарзоавње на језицима националних мањина	Започела рационализације мреже средњих стручних и развијена нова уписна политика у средње стручне школе	Носиоци: МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, Национални тим за НОК, Завод за унапређивање васпитања и образовања, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ	2008-2009
		57. Повећање капацитета трогодишњих стручних школа као директан одговор на потребе привреде ⇒ Разрађен посебан сегмент повежања капацитета трогодишњих стручних школа са наставом на језицима националних мањина а у складу са потребама привреде	Развијена нова уписна политика. Успостављено партнерство и сарадња са послодавцима и социјалним партнерима	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО	2008

Приоритет VI: <i>Повезивање стручних школа и образовних институција са локалним заједницама, тржиштем рада, регионалним привредним коморама, унијом послодаваца, малим и средњим предузећима, и синдикатима</i>	⇒ Формирање локалних савета за стручно образовање и образовање одраслих	58. Формирање локалних савета за стручно образовање и образовање одраслих и њихово повезивање са саветима за запошљавање * * Преузет задатак из Акционог плана за реализацију Стратегије образовања одраслих	Формирани локални савети за стручно образовање	Носиоци: Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), МПС, ПСОК Одговорне институције: НССО, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, (САК)	2009

Четврто поглавље: СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА, САРАДНИКА И ИНСТРУКТОРА

Мере и активности (2007-2009)					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
<i>Приоритет I: Обнова и модернизација система усавршавања и оспособљавања наставника, сарадника и запослених у стручном образовању</i>	⇒ Развој и усавршавање програма стручног усавршавања на нивоу школе	59. Идентификација потреба и развој програма усавршавања за наставнике практичне обуке и инструкторе у пракси ⇒ Идентификација потреба наставника и инструктора који предају на језицима националних мањина	⇒ Урађена анализа законске и подзаконске регулативе ⇒ Идентификоване су потребе ⇒ Урађен је предлог програма	Носиоци: МПС, ПСОК ,Завод за унапређивање васпитања и образовања, Заједнице стручних школа Одговорне институције: НССО, НПС	2007
		60. Акредитација програма усавршавања који се припремају и организују на нивоу школе, као еквивалентне другим, званично акредитованим програмима ⇒ Редифинисање процедуре акредитације	Редифинисан и побољшан систем акредитације програма стручног усавршавања наставника	Носиоци: МПС, ПСОК , Завод за унапређивање васпитања и образовања, Агенција за стручно образовање и образовање	2007

		⇒ Систем прикупљања понуда ⇒ Систем оцењивања квалитета ⇒ Вредновање програма ⇒ Праћење програма ⇒ Стандарди акредитације		одраслих (ВЕТ Центар) Заједнице стручних школа Одговорне институције: НССО, НПС	
		61. Развој информационог центра и стварање базе података о профилима и образовним потребама наставника стручног образовања	Формиран информациони центар и база података о профилима и образовним потребама наставника стручног образовања и образовања одраслих	Носиоци: МПС, ПСОК, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих(ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања, Заједнице стручних школа	2007-2008
Приоритет II: <i>Увођење савремених метода наставе и учења</i>	⇒ Увођење нових педагошких метода	62. Семинари за примену информационих технологија и учење енглеског језика, за све наставнике стручних школа ⇒ Планирање подршке школама за организовање семинара ⇒ Праћење и евалуација ⇒ Предлози за побољшање обуке	Оспособљени наставници стручних школа за примену информационих технологија и коришћење енглеског језика	Носиоци: Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања,	2007-2008

		63. Семинари за усавршавање наставника, сарадника и инструктора усмерени на специфичне педагошке проблеме ⇒ Планирање подршке школама за организовање семинара ⇒ Праћење и евалуација ⇒ Предлози за побољшање обуке	Оспособљени наставници, сарадници и инструктори	Носиоци: Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања	2007-2008
Приоритет III: Даље усавршавање стандарда професионалних компетенција наставника и инструктора, као и директора школа, инспектора и педагошких саветника који ће радити на вредновању професионалног рада наставника	⇒ Даљи развој стандарда професионалних компетенција директора школа, инспектора и педагошких саветника	64. Даље усавршавање процедура и стандарда професионалних компетенција директора, инспектора и педагошких саветника ⇒ Усавршавање правилника о лиценци ⇒ Програми професионалног усавршавања за ове категорије запослених	Усавршене процедуре и стандарди професионалних компетенција директора, инспектора и педагошких саветника	Носиоци: МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања,	2009
	⇒ Развој националних стандарда за професионалне компетенције наставника и инструктора у стручном образовању	65. Израда и усвајање стандарда ⇒ Доношење одлуке и усвајања плана израде стандарда. ⇒ Рад на изради стандарда ⇒ Процедура усвајања стандарда	Израђени и усвојени стандарди	Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања, НПС, НССО	2009

Пето поглавље: КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ

Мере и активности (2007-2009)					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
<i>Приоритет I: Успостављање и развој система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању</i>	⇒ Успостављање система каријерног вођења и саветовања	66. Израда и усвајање Стратегије каријерног вођења и саветовања у стручном образовању	Усвојена Стратегија каријерног вођења и саветовања у стручном образовању	Носиоци: Београдска отворена школа, МПС, ПСОК МРЗСП, НСЗ Одговорне институције: НССО	2007
		67. Отварање центара за каријерно вођење и саветовање у стручним школама (оглед)	Отворени огледни центри за каријерно вођење и саветовање у стручним школама	Носилац: Београдска отворена школа Одговорне институције: НССО МПС, ПСОК МРЗСП, НСЗ	2008

		68. Праћење и евалуација рада огледних центара за каријерно вођење и саветовање	Степен реализације програма каријерног вођења и саветовања реализован у стручним школама	Носилац: Београдска отворена школа Одговорне институције: НССО МПС, МРЗСП, ПСОК ,НСЗ	2008-2009
		69. Стручно усавршавање и оспособљавање наставника, педагога и психолога за каријерно вођење и саветовање	Развијен систем стручног усавршавања наставника за каријерно вођење и саветовање	Носилац: Београдска отворена школа Одговорне институције: НССО МПС, ПСОК, МРЗСП, НСЗ	2007-2009

Шесто поглавље

ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Мере и активности (2007-2009)					
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Индикатори успешности/процесни индикатори	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет I: <i>Развој предузетничког духа и филозофије предузетништва у стручном образовању</i>	⇒ Даљи развој програма предузетништва у стручним школама	70. Даљи развој програма предузетништва у стручним школама	Програм предузетништва уведен у наставни план стручних школа	Носиоци: МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: МП, АМСП, Завод за унапређивање васпитања и образовања, НССО	2007-2009

		71. Успостављање и развој модела стручног усавршавања наставника предузетништва	Развијен модел стручног усавршавања наставника предузетништва	Носиоци: МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: МП, АМСП, Завод за унапређивање васпитања и образовања, НССО	2007-2009
		72. Повезивање стручних школа и образовних установа са локалним заједницама, послодавцима и социјалним партнерима у циљу развоја и јачања предузетничког духа у стручним школама	Развијен модел сарадње стручних школа и образовних установа са локалним заједницама, послодавцима и социјалним партнерима у циљу развоја и јачања предузетничког духа у стручним школама	Носиоци: МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) Одговорне институције: МП, АМСП, Завод за унапређивање васпитања и образовања, НССО	2009-2012

ДРУГИ ДЕО
ПРОЈЕКЦИЈА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА
ПЕРИОД ОД 2010. ГОДИНЕ ДО 2015.
ГОДИНЕ

СОЦИЈАЛНО ПАРТНЕРСТВО И СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

Средњорочне мере и активности (2010-2012)				
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет II: <i>Даљи развој институционалних реформи и оснивање Савета за стручно образовање</i>	⇒ Наставак институционалних реформи и формирање модерних институција које треба да прате и подржавају даљи развој стручног образовања и развој социјалног партнерства	1. Израда новог модела друштвено- приватног партнерства између државе, институција образовања, науке и привреде	МПС, ПСОК МФ, Влада, МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ, НССО	2009
		2. Успостављање система сарадње и заједничког рада комисија/савета социјалног партнерства у области стручног образовања, запошљавања и социјалног партнерства	МПС, ПСОК МФ, Влада, МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НСЗ, НССО	2009
		3. Израда система и механизма за координацију интерних институција у области стручног образовања	МПС, ПСОК НССО, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2009

		4. Израда политике и активних радних механизма у циљу ефикасности развоја социјалног партнерства у области стручног образовања и оспособљавања	МПС, ПСОК МФ, Влада, МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НС, НССО	2010
Приоритет III <i>Даљи развој и усавршавање стручног образовања како би се одговорило на потребе развоја тржишта рада и потражњу различитих циљних група</i>	⇒ Развој флексибилног стручног образовања а у складу са потребма и захтевима тржишта рада и послодаваца	5. Континуирани развој и усавршавање наставних програма уз подршку социјалних партнера у циљу припреме радника а у складу са потребама тржишта рада.	НССО, ПСОК МПС, УП, Синдикати, Привредна комора, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар),	2009-2012
		6. Обезбеђивање механизма за усклађивање односа између теоријске и практичне обуке кроз рад у предузећима и укључивањем послодаваца у процес реализације практичне наставе	НССО, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2009-2010
		7. Континуирани развој укупног система евалуације, акредитације и сертификације у стручном образовању	НССО, Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за	

			стручно образовање образовање одраслих (ВЕТ Центар)	
		8. Успостављање међугранског поверења када су у питању занимања/специјализације у оквиру којих је потребна професионална сарадња стручњака из водећих националних и међународних компанија	НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НС, Агенција за стручно образовање образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2009-2010
		9. Развојни модел школског менаџмента са аспекта улоге и учешћа социјалних партнера	МПС, УП, НССО, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2009
Приоритет IV <i>Успостављање механизма за размену информација између два</i>	⇒ Развој националног система информисања у области стручног образовања и	10. Спровођење систематских истраживања о проблемима и трендовима на тржишту рада из угла главних актера и ширења информација како би оне биле доступне свим партнерима и учесницима	МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП,НС, НССО	2009-2012

<i>система – система образовања и система тржишта рада, који не раде аутономно, одн. уско су повезани са националном привредом и променама у тој сфери</i>	запошљавања			
Приоритет V <i>Успостављање механизма за финансијску подршку и добро развијену инвестициону политику социјалних партнера и развијање њихове свести о неопходном порасту квалитета радне снаге и тржишта рада</i>	⇒ Развој и усавршавање система финансирања стручног образовања	11. Развој нових, алтернативних, извора финансирања стручног образовања	МПС, НССО, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање образовање одраслих (ВЕТ Центар) МРЗСП, Синдикати	2009-2012
		12. Успостављање механизма за развој појединачних фондова за стручно образовање на секторском, гранском, регионалном и/или компанијском нивоу.	МПС, МФ,Влада, МРЗСП,МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НС, НССО	2009-2012

Дугорочне мере и активности (2012-2015)				

Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет II: <i>Даљи развој институционалних реформи и оснивање Савета за стручно образовање</i>	⇒ Наставак институционалних реформи и формирање модерних институција које треба да прате и подржавају даљи развој стручног образовања и развој социјалног партнерства	29. Усавршавање сарадње са послодавцима на секторском/гранском и нивоу компаније за оснивање партнерства између њих и синдиката како би учествовали у процесу развоја радних споразума; одлучивање о питањима која се тичу развоја људских ресурса у оквиру пословних стратегија компанија	МПС, МФ, Влада, МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НС, НССО	2012-2015
Приоритет III <i>Даљи развој и усавршавање стручног образовања како би се одговорило на потребе развоја тржишта рада и потражњу различитих циљних група</i>	⇒ Развој флексибилног стручног образовања а у складу са потребама и захтевима тржишта рада и послодаваца	30. Развој система праћења и вредновања спровођења флексибилног и адекватног приступа стручном образовању	НССО, Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање одраслих (ВЕТ Центар) МРЗСП, НСЗ,	2009-2012
		31. Развој система самоевалуације оних који спроводе стручно образовање у циљу обезбеђивања квалитета стручног образовања	Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, НССО, МПС, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за	2009-2010

			стручно образовање образовање одраслих (ВЕТ Центар) УП, Привредна комора	
Приоритет IV Успостављање механизма за размену информација између два система – система образовања и система тржишта рада, који не раде аутономно, одн. уско су повезани са националном привредом и променама у тој сфери	⇒ Развој националног система информисања у области стручног образовања и запошљавања	32. Развој националног система информисања	МПС, НССО, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање одраслих (ВЕТ Центар)	2009-2012
		33. Континуирани развој и усавршавање социјалног партнерства у области стручног образовања и дисеминација искустава	МПС, НССО, ПСОК УП, Привредна комора, Агенција за стручно образовање одраслих (ВЕТ Центар), МРЗСП,МП, Синдикати, НСЗ,	2012-2015
Приоритет V Успостављање	⇒ Развој и усавршавање система финансирања	34. Развој нових, алтернативних, извора финансирања стручног образовања	МПС, НССО, МФ, Влада, МРЗСП, МП,	2012-2015

<i>механизама за финансијску подршку и добро развијену инвестициону политику социјалних партнера и развијање њихове свести о неопходном порасту квалитета радне снаге и тржишта рада</i>	стручног образовања		УП, Синдикати, Привредна комора,	
		35. Успостављање механизма за развој појединачних фондова за стручно образовање на секторском, гранском, регионалном и/или компанијском нивоу.	МПС, МФ, Влада, МРЗСП, МП, УП, Синдикати, Привредна комора, НССО	2012-2015

НАЦИОНАЛНИ ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА

Средњорочне и дугорочне мере и активности (2010-2015)				
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет III <i>Функционисање НОК-а у Србији</i>	⇒ Развој флексибилног стручног образовања а у складу са потребима и захтевима тржишта рада и послодаваца	1. Самостално функционисање Агенције за квалификације	НСЗ, МПС, Агенција за стручно образовање одраслих (ВЕТ)	Трајно

			Центар), НССО	
		2. Примена процедуре акредитације институција за образовање и оспособљавање	НСЗ, МПС, Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), НССО, Агенција за кавлификације	Трајно
		3. Примена процедуре акредитације програма за образовање и оспособљавање	Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар), НСЗ, МПС, НССО, Агенција за кавлификације	Трајно

РАЗВОЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

Средњорочне и дугорочне мере и активности (2010-2015)				
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и надлежне институције	Рок и година завршетка
<i>Приоритет I: Успостављање институционалног, програмског и организационог плурализма у реализацији стручног образовања и обуке и повезивање формалног и неформалног стручног образовања</i>	⇒ Даље усавршавање система стручног образовања и оспособљавања ради обезбеђивања флексибилне хоризонталне и вертикалне проходности ученика и полазника	30. Развој система послесредњег образовања (оглед)	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК	2010-2012

		31. Дефинисање исхода општег образовања у складу са кључним компетенцијама	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО Завод за унапређивање васпитања и образовања	трајно
		32. Прилагођавање програма стручног образовања за децу са посебним потребама	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, Агенција за квалификације	2010-2012 трајно
Приоритет II: Развој система стандарда у стручном образовању	⇒ Развој образовних стандарда	33. Развој образовних стандарда - Развој задовољавајуће равнотеже између општег и стручног образовања у програмима стручног образовања - Дефинисање односа општег и стручног образовања у програмима стручног образовања и обука	Завод за вредновање квалитета у образовању и васпитању, МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО МРЗСП, НСЗ Национални тим за НОК, Агенција за квалификације НССО Завод за унапређивање васпитања и образовања	трајно

	⇒ Модернизација и развој праксе и практичне наставе како у средњим школама и образовним институцијама, тако и у предузећима/привредним друштвима	34. Формирање регионалних центара који би били добро опремљени	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО МРЗСП, НСЗ	2010-2010
Приоритет III: <i>Даље осавремењавање - садржаја, организације и метода наставног процеса, рада наставника и школа у целини;</i>	⇒ Даље усавршавање и иновирање модуларног модела образовних програма заснованих на исходима учења.	36. Даље усавршавање модуларног модела програма кроз огледе	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО МРЗСП, НСЗ	рајно

Приоритет IV: <i>Успостављање и развој система осигурања квалитета у стручном образовању</i>	⇒ Развој система акредитације и сертификације у стручном образовању	38. Даљи развој система сертификације	НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Национални тим за НОК, Агенција за квалификације	трајно
	⇒ Усавршавање система испита у стручном образовању	40. Развој система кредита, CVET	МПС; ПСОК Агенција за стручно образовање и образовање одраслих (ВЕТ Центар) НССО	трајно

Приоритет VI: <i>Повезивање стручних школа и образовних институција са локалним заједницама, тржиштем рада, регионалним привредним коморама, унијом послодаваца, малим и средњим предузећима, и синдикатима</i>		41. Отварање школе и наставних програма за локалне потребе	НССО, МПС, УП, Привредна комора, МРЗСП, НСЗ, Национални тим за НОК, Агенција за квалификације	2010-2012

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА

Средњорочне и дугорочне мере и активности (2010-2015)				
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет I: <i>Обнова и модернизација система усавршавања и оспособљавања наставника, сарадника и запослених у стручном образовању</i>	⇒ Развој и усавршавање програма стручног усавршавања на нивоу школе и образовне институције	1. Увођење обавезне иницијалне педагошке припреме свих потенцијалних наставника	МПС, ПСОК Национални савет за високо образовање, универзитети	2010-2012

Приоритет II: Увођење савремених метода наставе и учења	⇒ Увођење нових педагошких метода	2. Семинари за примену информационих технологија и учење енглеског језика, за све наставнике стручних школа ⇒ Планирање подршке школама за организовање семинара ⇒ Праћење и евалуација ⇒ Предлози за побољшање обуке	Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања,	2010- 2012
		3. Семинари за усавршавање наставника, сарадника и инструктора усмерени на специфичне педагошке проблеме ⇒ Планирање подршке школама за организовање семинара ⇒ Праћење и евалуација ⇒ Предлози за побољшање обуке	Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања,	2009-2012
Приоритет III: Развој професионалне сарадње и партнерства између учесника и носилаца стручног усавршавања наставника, сарадника, инструктора и запослених у стручном образовању	⇒ Организационо и институционално јачање у области стручног усавршавања наставника, сарадника, инструктора и запослених у стручном образовању	4. Развој модела школског ресурсног центра и модела умрежавања школа, као основе за усавршавање на нивоу школе ⇒ Снимање школских услова и искустава у електронској комуникацији међу школама. ⇒ Предлог модела и ритма имплементације..	Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања	2009-2010

	5. Успостављање и развој централног Информационо-документационог и ресурсног центра за наставнике, инструкторе и друге запослене у образовању ⇒ Предлог модела центра ⇒ Формирање центра ⇒ Почетак рада Центра	Заједнице стручних школа МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања, НПС, НССО	2010-2012
	6. Умрежавање и повезивање школских ресурсних центара са централним Информационо-документационим центром	МПС, ПСОК Агенција за стручно образовање (ВЕТ Центар), Завод за унапређивање васпитања и образовања,	2012

КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ

Средњорочне и дугорочне мере и активности (2010-2015)				
Приоритет	Циљеви	Конкретне мере и активности	Носиоци и одговорне институције	Временски оквир
Приоритет I: <i>Успостављање и развој система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању</i>	⇒ Развој система каријерног вођења и саветовања	5. Развој мреже центара за каријерно вођење и саветовање у стручним школама	Београдска отворена школа, МПС, ПСОК МРЗСП, НСЗ	2009-2012 трајно
		6. Усавршавање система каријерног вођења и саветовања у стручном образовању	МПС, МРЗСП, НСЗ БОШ ПСОК	трајно
		7. Повезивање и сарадња Националне службе за запошљавање, МПС и осталих носилаца у сфери каријерног вођења и саветовања (успостављање протокола о сарадњи)	МПС, МРЗСП, НСЗ БОШ	Трајно
		8. Стручно усавршавање и оспособљавање наставника, педагога и психолога за каријерно вођење и саветовање	Београдска отворена школа, МПС, МРЗСП, НСЗ, ПСОК	Трајно

